

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 81

Tuzla, mart/ožujak 2019.

Cijena 1,00 KM

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Enver Kurtić (Kalesija)
Salih Terzić (Tuzla)
Mirzet Idrizović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Ismet Memić (Sapna)
Samed Mehmedović (Srebrenik)
Salih Lipovac (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Faruk Huskanović (Gračanica)
Mujo Softić (Lukavac)
Nermin Mujkić (Doboj-Istok)
Suljo Mujić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

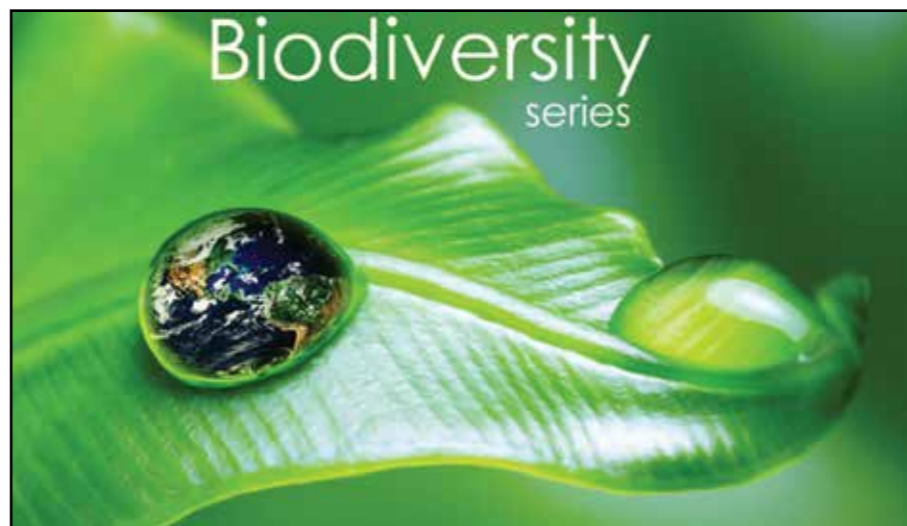
Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovaack.com
E-mail: info@lovaack.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

22. maj – Međunarodni dan biodiverziteta Biološka raznovrsnost najaktuelniji predmet nauke

Generalna skupština UN proglasila je 22. maj za Dan zaštite biodiverziteta, odnosno očuvanja raznovrsnosti života na Zemlji. Tema biodiverziteta je aktuelna s obzirom na zabrinjavajuće podatke o ugroženosti i nestajanju brojnih odlika organske prirode. Sveukupna biološka raznovrsnost na Zemlji se brzo smanjuje, što je naročito vezano za ljudske djelatnosti. Tokom protekla četiri vijeka su izumrli mnogi oblici sisara i ptica. Biodiverzitet postaje jedan od važnih predmeta nauke o živoj prirodi. Pojam biodiverziteta podrazumijeva više nivoa međusobne različitosti organizama i sistema koje organizmi grade sa svojom okolinom. Biološka raznovrsnost je nezaobilazna u savremenim analizama općih perspektiva budućnosti Zemlje i čovječanstva. Zaštita postojećeg biodiverziteta, koji je ugrožen raznim posljedicama ekspanzije ljudskih zajednica, nerazdvojna je od očuvanja genetičke raznolikosti živih oblika. Spašavanje biološkog i genetičkog diverziteta se svodi na prevenciju opadanja broja jedinki koje pripadaju određenoj sistematskoj grupi ispod izvjesnog kritičnog iznosa. U razvoju flore i faune određenog područja, pojedini faktori ili kompleksi faktora imaju manje-više presudan uticaj. To se posebno odnosi na razvoj i opstanak vrsta - biljaka i životinja koje imaju ograničeno rasprostriranje, odnosno endema, koji svojim prisustvom daju najveće specifičnosti ukupnoj slici biološkog diverziteta određenog prostora.

Iako očuvane, prirodne vrijednosti BiH se nalaze pod stalnim antropogenim uticajima. Mnogi uticaji čovjeka dovode do zabrinjavajućih promjena u prirodi, što za posljedice dovode do nestanka kompletnih ekosistema u pojedinim oblastima, praćen nestankom biodiverziteta. U cilju očuvanja i zaštite okoline pa samim tim biološke i pejzažne raznolikosti potrebno je jačati javnu svijest o tome. Za bolju budućnost naših potomaka, dužnost nam je spoznavati i cijeniti vrijednosti Bosne i Hercegovine i čuvati blagodat istinske prirode.

Cilj lovstva su naporu u povećanju raznovrsnosti staništa i brojnih stanja i kvaliteta divljači na ekološki, ekonomski i društveno prihvatljiv način, kroz reintrodukciju autohtonih vrsta divljači. Lovnogospodarska osnova, program uzgoja divljači i program zaštite divljači osim funkcije zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači, moraju obezbjeđiti trajno korištenje prava lova te održavanje biološke raznolikosti genofonda divljači i drugih životinjskih vrsta. Intenzivna proizvodnja divljači u ograđenim uzgajalištima kao održivih i ekološki ispravnih izvora divljači za naseljavanje u lovišta, ublažit će pritisak na prirodne resurse. Kada se već divljač tretira kao društveno dobro od općeg interesa, onda treba biti pošten pa istaći da su lovci jedini koji brinu o divljači kroz prihranu, mjere uzgoja pa i selektivni odstrjel koji omogućava razvoj i održivost zdravih jedinki.

2. Lovac, Mart, 2019

Sjednica Upravnog odbora SLD TK

U prostorijama Lovачkog društva „Tuzla“, 19. decembra 2018. godine, održana je 109. sjednica Upravnog odbora SLD TK, kojom je predsjedavao Mensur Alić - predsjednik SLD TK i na kojoj su članovi Upravnog odbora, u okviru 7 tačaka dnevnog reda, razmatrali Finansijskog izvještaj s održane manifestacije Dani SLD TK, Zlaća-Banovići, od 1. i 2. 9. 2018., Informaciju o održanim sastancima u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva vezanim za izradu prednacrtu Zakona o lovstvu i divljači, Privremeni izvještaj o obavljenim kinološkim aktivnostima na nivou SLD TK u 2018. godini i Odluku o potpisivanju ugovora o saradnji između BKS i SLD TK za 2019. godinu, a u skladu s Pravilnikom o priznanjima i

odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u Tuzlanskom kantonu, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog članica Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, Upravni odbor je donio odluku da se u okviru lovačkih društava dodijele lovačka priznanja i odlikovanja:

LD „JELEN“ GRADAČAC

Lovačka bronzana značka: Ahmetbašić Momo, Omić Nermin, Selimović Nihad, Glihić Safet, Mašić Ibro, Skenderović Sulejman, Islamović Maid, Osmanović Edin, Britvarević Mehmed, Tokić Mirsad, Amidžić Andrija, Sinanović Fadil i Djedović Esed.

Lovačka srebrna značka: Bričić Osman, Hećimović Midhat, Topalović Enes, Barać Mirko, Gromić Amir, Hasić Bešir, Šaldić Ibrahim, Mujdžić Sifet, Osmić Faruk i Jašarević Senad.

Lovačka zlatna značka: Hasanović Fahrudin, Lipovac Mersed, Duvnjak Jozo, Josipović Tomo, Bajramović Hazim, Subašić Muhamed, Dervišević Fadil, Bešić Muhibija, Biberkić (O) Razim, Bećirbašić Enes, Hećimović Redžep, Djedović Šemsudin (posthumno), Nezić Salih i Zukić Sead (posthumno).

Lovačka diploma počasnog člana: Hasanović Fahrudin, Lipovac Mersed, Duvnjak Jozo, Josipović Tomo, Bajramović Hazim, Subašić Muhamed, Dervišević Fadil, Bešić Muhibija, Biberkić (O) Razim, Bećirbašić Enes, Hećimović Redžep, Djedović Šemsudin (posthumno), Nezić Salih i Zukić Sead (posthumno).

Lovačka plaketa: Muratović Džulaga, Hasanović Mersed, Begović Mirsad, Bristrić Adnan, Škorić Mirsad, Džinić Mesud, Malešaković Nusret, Mešanović Sead, Durmišević Ago, Mulaomerović Mevludin, Karić Emanuel, Djedović Esad, Sinanović Fadil, Zanatska radnja „Omerović“ Gradačac, Kunovac Saša i Ibrahimović Adem.

LD „TOPLICA“ ŽIVINICE

Lovačka bronzana značka: Grgić Željko, Stjepić Pejo, Iković Rešad, Okić Šaban, Kulić Božo, Kulić Ivo, Kozarević Izet, Durić Muhamed, Nišić Jasmin, Salihović Zijad, Ahmetović Džemal, Nukić Mersed, Halilović Suljo, Ibrahimović Fahir, Šehić Sejfo, Čokić Edib, Muratović Edin, Smajić Muriz, Podgorčević Suad, Džankić Amir, Butković Safet, Đogić Hamzalija, Husić Amir, Halilović Enes, Mulavdić Husejn, Mahmutbegović Esed, Taletović Edin, Đerzić Asmir, Mulavdić Elvis, Mulavdić Emir, Fehrić Hasan, Brčaninović Rahman, Aličić Ismet, Pepić Faik, Durić Šemsudin, Kalajevac Šaban, Pašić Almir, Kalajac Mirzet, Delić Jasmin i Vručak Zaim.

Lovačka srebrna značka: Bošnjaković Amir, Alić Hamzalija, Časurović Zijad, Jusić Halid, Jusić Suvad, Salkić Mujo, Ordagić Zaim, Nuhanović Dževad, Kametović Nedžad, Suljić Nesib, Jahić Amir, Halilović Ekrem, Jahić Muharem, Goletić Zehrudin, Džankić Damir, Đogić Halil, Podgorčević Mirzet, Hrvić Midhat, Đerzić Mujo, Mazić Ibrahim, Mulavdić Mujo, Džinić Dževad, Nukić Šekib, Ligić Mustafa i Nurkić Nedžad.

Lovačka zlatna značka: Halilčević Nijaz, Malkić Sead, Salihović Ibrahim, Vrtagić Kadir, Kamberović Kasim, Jahić Osman, Zukić Dulaga, Musić Ejub, Selimović Safet, Bajrić Bajro, Brkić Samir, Brkić Ismet, Nukić Mirzet, Konjević Huska, Nukić Zikrija i Delić Aljo.

Lovačka diploma počasnog člana: Nukić Sakib, Nuhanović Mufid, Siočić Hazim, Brčaninović Tahir, Nukić Fikret, Muratović Zijad, Džihanović Ramiz, Mujanović Mirhat, Kamenjaković Nusret, Podgorčević Šefik, Mahmutbegović Rahman, Jašarević Said, Stjepić Anto, Žabić Mehmed, Muratović Hasan i Bajrić Suljo.

Lovačka plaketa: Čaušević Ramiz, Mujić Hasan, Mazić Hajrudin, Zukić Emir, Planić Murat i načelnik Općine Živinice - Kamenjaković dr. Samir.

LD „MAJEVICA“ SREBRENİK

Lovačka diploma počasnog člana: Ćosić Osman.

LD „TUZLA“ TUZLA

Lovačka srebrna značka: Pirić Selver.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Jelen“ Gradačac

Dodjeljena odlikovanja i priznanja

Nakon sprovedene propisane procedure, u LD „Jelen“ Gradačac, početkom februara, dodjeljena su odlikovanja i priznanja najzaslužnijim članovima Društva za razvoj, stimuliranje i afirmiranje

lovstva na nivou Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona. Svečana dodjela odlikovanja i priznanja je upriličena u ugostiteljskom objektu „Orhideja“ u Gradačcu.

Lovačka hajka

Početkom januara, Društvo je uspješno organiziralo i realiziralo tradicionalnu lovačku hajku na divlju svinju, uz prisustvo oko 250 domaćih lovaca i gostiju. Ovaj zajednički lov, na nivou Društva, upriličen je na terenu Grabovci. Domaćin je bila Sekcija „Jelovče Selo“, a hajkom je rukovodio Islamović Maid, glavnik lovnika Društva. Po završetku lova druženje je nastavljeno u šator restoranu, uz lovački ručak i muziku.

Uspješan lov na divlju svinju

U lovnj sezoni 2018./19., članovi Sekcije „Sibovac“ odstrijelili su pet grla crne divljači. Mladahni lovac Mujanović Hajrudin, član Grupe lovnika Bajramović Hazima, svog vepa je odstrijelio krajem januara, kada su priredili nezaboravan zajednički ručak u lovačkoj kući LS „Sibovac“.

Amel odstrijelio šakala

U lovištu Gradašnica, na terenu Grabov gaj, lovac Bristrić Amel je odstrijelio predatora šakala (čagalj). Odstrijelio ga je u gustoj šumi, u blizini farme ovaca čiji je vlasnik. Dugo ga je vrebao i uspio odstrijeliti jer je šakal posebna napast za mladunce divljači i domaće životinje. Ovo je drugi odstrjel ove vrste grabežljivca mada šakal dugo nije bio primjećen u lovištima Društva, ili su ga neki zamjenjivali za lisicu.

Mještani štite divljač

Dok su obavljali poljoprivredne poslove, mještani si uočili lisicu koja je uhvatila mladunče srne. Pritrčali su i spasili lane. Bilo je u šoku ali se brzo oporavilo. Sve se dogodilo u naselju Mejremić, teren Donji Lukavac, lovište LD „Jelen“ Gradačac. Mještani su obavijestili Društvo pa je, po zaduženju Islamović Maida, glavnog lovnika, lovočuvar Halilović Mustafa preuzeo lane. Mustafina supruga Zamira je hranila lane i brinula se o njemu, a poslije je to radila Omerović Safeta (na fotografiji). Odhranjeno je i osposobljeno za samostalan život pa je pušteno

u lovište Karajlići, gdje je ima sigurnu zaštitu pod nadzorom poznatog lovca Omerović Smaje.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Veliki lov vepa

Ovogodišnji lov na vepa na nivou LD „Toplica“ Živinice su izvrsno organizovali lovci Sekcije „Višća“. Učestvovao je veliki broj domaćih i lovaca iz pobratimskog Lovačkog udruženja „Podrinje“ Janja, ali i gostiju iz Kalesije, Srebrenika i Tuzle. Inače, svake godine Živiničani ugoste Janjare prilikom lova vepa, a Janjari uzvrate

gostoprinstvo lovom na fazana i zeca. Hajka je završena odstrijelom dva vepa, a potom je druženje nastavljeno uz narodnu muziku i lovački ručak u lovačkoj kući Sekcije „Višća“.

Edina Halilović-Šarić

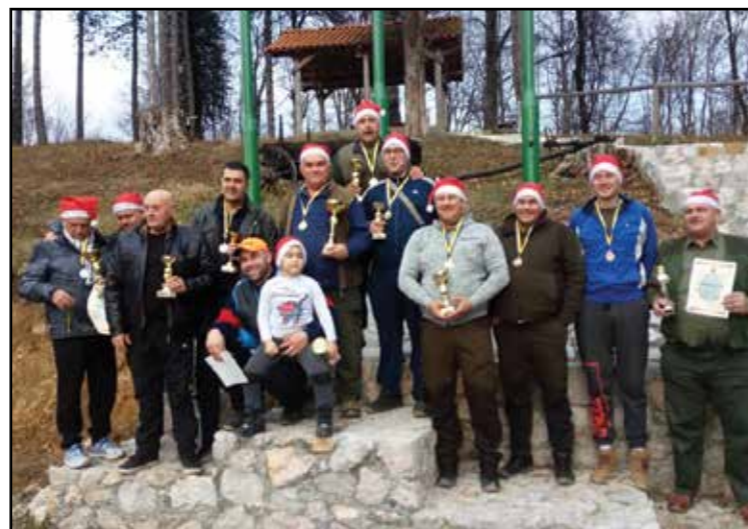
Sekretar LD „Toplica“ Živinice

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: Selver Pirić

Novogodišnji turnir

U organizaciji LD „Tuzla“ i uz pomoć Grada Tuzla, održan je Novogodišnji turnir u gađanju letećih meta - Tuzla 2018. Učestvovalo 10 ekipa iz Broda, Orašja, Bijeljine, Gračanice, Srebrenika i Tuzle, kao i šest pojedinaca, ukupno 36 strijelaca. Po pogodnom vremenu i u dobrom raspoloženju takmičari su postigli sljedeće rezultate: Ekipno: I mjesto LD „Tuzla“ I, II mjesto LU

„Sava“ Orašje i III mjesto LU „Semberija“ Bijeljina. Pojedinačno: I Kaldrmdžić Jozo Tuzla, II Beširović Mustafa Orašje, III Krasnec Josip, IV Kovačević Toni Tuzla, V Jašarević Armin Gračanica i VI Simić Mladen Bijeljina.

LOVovremepLOV

Na fotografiji, koju je ustupio Ribić Halid, samo je dio ulova, lovaca iz Gornje Tuzle. Nastala je 80-tih godina prošlog vijeka a prikazuje obrađivanje krzna odstrijeljenih lisica i kuna.

Uspješna sezona na vepra

Ovogodišnja lovna sezona na vepra je bila izuzetno uspješna. Sve lovne grupe su imale bogat ulov na lokalitetu Majevice.

U potpunosti je ispunjen Plan odstrjela, a to svjedoči da je način gazdovanja crnom divljači bio ispravan i dalekosežan.

Lovačko veče u G. Tuzli

Tradicionalno, po završetku lovne sezone, Sekcija „Gornja Tuzla“ upriliči lovačko veče za svoje i ostale članove Društva, kao i za prijatelje iz privrednog i društvenog miljea na području MZ G. Tuzla. Ovogodišnje veče, uz oko 250 učesnika, održano je u Domu kulture uz bogat kulturno-zabavni program.

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše:
Damir
Huremović

Nova nadstrešnica

Vrijedni članovi Lovačke grupe Sarači, na čelu sa grupovođom Bručić Mehom, koji je i ujedno i zamjenik predsjednika Sekcije „Gornji Rainci“, započeli su izgradnju nadstrešnice sa stolom na obroncima Majevice, u zoni odgovornosti ove Grupe. Sredstva za izgradnju su donirali sami lovci. Kako je istakao grupovođa, funkcionalna nadstrešnica će biti na raspolaganju svim lovcima. Nadstrešnicu grade: Meho, Enver i Ismet Barucic, Mahmut, Muhamed, Bajro, Miralem, Mirsa i Ibro Zahirović, Meho i Haso Hasanović.

Džankin vepar

Jutarnje štekatanje goniča se prolamalo vrletima Majevice. Iz trenutka u trenutak je bilo sve bliže, glasnije. Mladi lovac Kurtić Asmir zv. Džanko se nije zbunio nego je krenuo prema mjestu gdje prelaze divlje svinje kako bi im presjekao stazu, gdje su ih već sustizali kerovi. Psi su usporavali gonjenje i oprezno su lajali u mjestu. Vepar je sustignut, a Džanko ga je ugledao s nekih tridesetak metara. Goniči su ga zaklanjali pa nije mogao pucati. To je vepu dalo trenutak u kom je uspio umaći. Krenuo je ubrzanim korakom za njim, psi su se ponovo pokrenuli brzo ušli u trag manjem vepu. Džanko je smireno nanišanio, opalio i pogodio.

Prihrana divljači je obaveza svih lovaca

U prethodnoj lovnoj sezoni članovi LD „Spreča“ Kalesija su bili aktivni i u prihranjivanju divljači, svjesni da su odgovornost prema prirodi i divljači bitniji od odstrjela. Redovno iznošenje žita u zrnju i u paturu je pomoglo da divljač lakše prezimi i zadrži se u lovištu. Lovci Sekcije „Kalesija“ su izgradili nova hranilišta na nekoliko lokaliteta i u njih redovno donosili hranu.

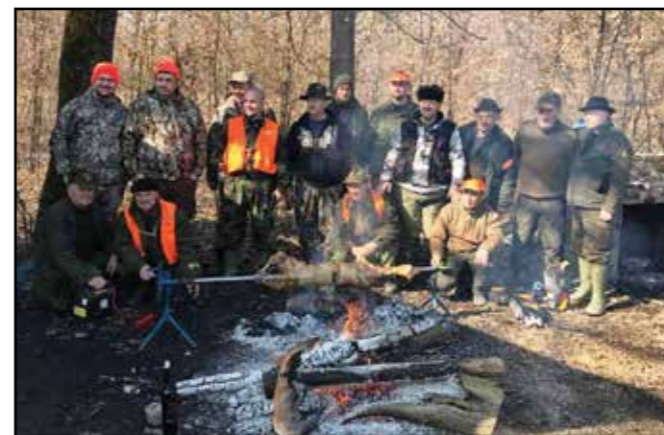

Tradicionalni zajednički lov

Sredinom februara, na lokalitetu Sprečko Polje, održan je zajednički lov uz učešće više od 300 lovaca Društva. Pored akcije čišćenja i neutralisanja stetočina i predatora, glavni cilj je bio okupljanje, druženje lovaca. Tradicionalni srneći gulaš, kojeg su spremili lovci, bio je dodatni razlog za veselje. Okupljeni oko vatri pored

Spreče, uz muziku i veselje, sjedili se do kasno poslijepodne. Ovo je jedinstvena prilika u Društvu da se okupimo u ovako velikom broju, da razmijenimo mišljenja, da razgovaramo i da poboljšamo međuljudske odnose, istakao je predsjednik Društva Kurtić Enver. Sve je proteklo bez incidenta i ružne opaske.

Esedovi noževi

Esed Fazlić je unio mnogo toga pozitivnog u LD „Spreča“ Kalesija. Član LU „Mlađevac“ Zvornik je postao 1981. a LD „Spreča“ 2001. godine i od tada je član LS „Memići“. Iako je austrijski penzioner i dalje je aktivan, a posebno se istakao prelijepom izradom kundaka za lovačko naoružanje, prije svega izradom lovačkih noževa. Vise od trideset noževa je poklonio kolegama

lovcima. U svojoj radionici izrađuje i interesantna i funkcionalna sječiva. Esed ističe da će i dalje praviti noževe ali i kundake za kalesijske lovce, da će ih poklanjati da budu uspomena na njega. Osim toga, Vrijedni i kreativni Esed je aktivan i u svim ostalim

sferama unapređenja lovstva, učestvujući u zaštiti, uzgoju i prihrani divljači u zoni odgovornosti Sekcije „Memići“.

Nove investicije

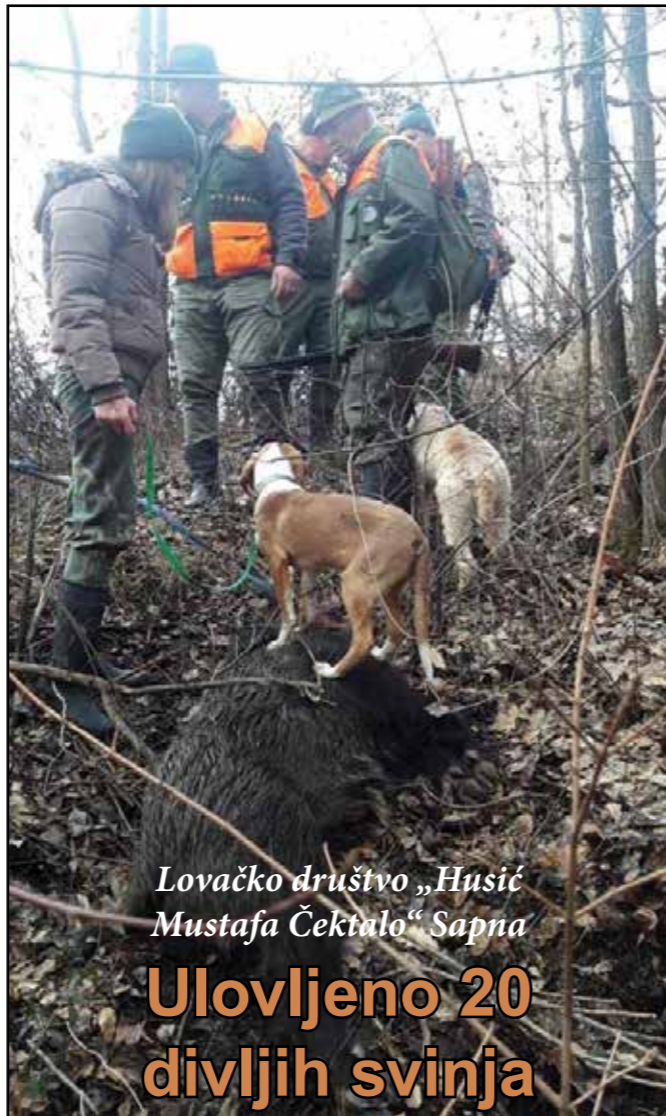
Predsjedništvo Društva Spreča je donijelo Odluku o kupovini nekretnina i stambenog objekta za potrebe LD „Spreča“ Kalesija. Tako je za 33.000 KM kupljena kuća s dvije etaže, površine od 24 duluma zemlje, na lokalitetu Zolja. Dobar i pristupačan put, infrastrukturni priključci su samo dio ovog imanja. Na osnovu potreba Društva i stvaranja uslova za lovni turizam, unapređenje lovstva, u sklopu parcele je planirana izgradnja hladnjače ali i drugih lovno-tehničkih i uzgojnih objekata za divljač. Prirodno okruženje i lokacija su u neposrednoj blizini Osredka kote na jugoistočnim padinama Majevice, što ovu parcelu čini više nego povoljnom za predviđene namjene.

**Lovačko društvo „Husić
Mustafa Čektalo“ Sapna**
**Prihrana i na temperaturi
ispod nule**

Bez obzira na dubok snijeg i nisku temperaturu lovci LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna svakodnevno prihranjuju divljač. Akciju na fotografijama je predvodio glavni lovovođa Društva Osmo Hasanović sa Grupom „Šetići-Vitinica“ 3.

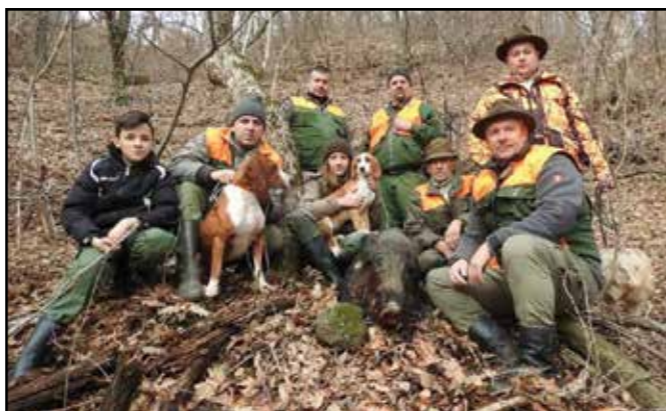
Ibro Memić

*Lovačko društvo „Husić
Mustafa Čektalo“ Sapna*
**Ulovljeno 20
divljih svinja**

Da se pravilno gazduje i upravlja lovištem dokazalo je LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna, odnosno lovci Grupe „Goduš“, koji su, zahvaljujući i redovnoj prihrani divljači za vrijeme lovostaja, u lovnoj 2018./2019. godini odstrijelili 20 divljih svinja.

Ibro Memić

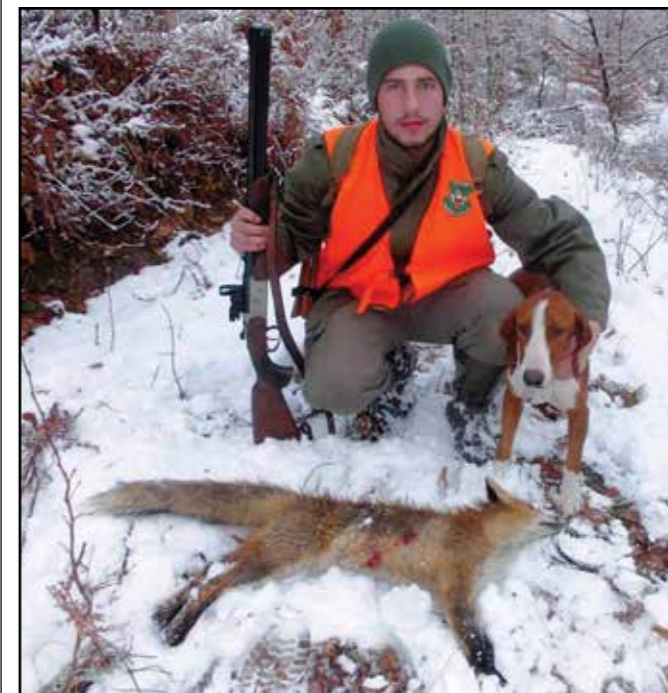
Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna
Begovski lov Godušana

Na istočnom dijelu Majevice, obroncima lovišta Munjača, postoje lovišta s nazivima Basčovani, Smajlovići, Fisin Do, Tukovi itd., na kojima su prema kazivanju starijih nekada lovili begovi. Lovci Grupe „Goduš“ su po osnivanju LD „HMČ“ Sapna izgradili lovno-tehničke i lovno-uzgojne objekata u tom dijelu lovišta uz istovremen i stalan uzgoj i razvoj divljači, a posebna pažnja je posvećena njenoj prihrani. Sve to je rezultiralo bogatim i kvalitetnim ulovom u protekloj sezoni. Samo u dva lovna dana, na površini od 1000x500 m2, Godušani su odstrijelili sedam primjeraka zdrave i veoma dobre životne forme crne divljaci. Lovna 2018. je veoma značajna za lovce Asima Omerovića i njegovog sina Rasima, koji su, početkom decembra prošle godine, uspjeti, obojica istovremeno pucajući, odstrjeliti kapitalan

primjerak vepra. Takode, Rasim je imao sreću i iskazao vještinu u ljetnom lovu, odstrijelivši prvijenca srndača u medalji. Za Asima i njegove sinove itekako je značajna protekla lovna sezona jer je u članstvo LD „HMČ“ primljen i mlađi sin Rašid (na fotografiji pored ulovljene lisice).

MI

Lovačko društvo „Svatovac“ Lukavac

Hajka na vuka i vepra

Na kraju lovne sezone LD „Svatovac“ Lukavac tradicionalno upriliči veliku kajku na vuka i vepra. Ovogodišnja hajka je održana na platou Kačari, uz učešće oko 300 domaćih lovaca i gostiju Bijeljine, Teslića, Tuzle, Kalesije, Živinica i Zavidovića. Ulovljen je jedan vepar, a s obzirom da je druženje bilo u prvom planu, ono je nastavljeno uz lovački ručak.

Emin Nukić

Sekretar LD „Svatovac“ Lukavac

Lovačko društvo „Fazanka“ Doboj Istok

Zimska prihrana divljači

U lovištu Klokotnica LD „Fazanka“ Doboj Istok postavljene su tri automatske hranilice za divljač od ukupno 10 koliko je u planu Društva u narednih pet godina, a postavili su ih članovi LS „Klokotnica“ i LS „Stanić Rijeka“. Hranilice će služiti za prihranu divljih svinja zimi, u periodu kada je tlo prekriveno snijegom, a imaju i svrhu zadržavanja divljači u lovištu, povećanja njezine reproduktivnosti te smanjenja štete od divljači. Osim ove tri automatske, članovi LD „Fazanka“ su

napravili nove i obnovili stare hranilice za izlaganje kabaste i zrnaste hrane i postavili su solila u cijelom lovištu. Tokom zimskih mjeseci lovci se intenzivno i stalno brinu da hranilišta i solila ne budu prazna te na taj način ispune zakonsku i moralnu obavezu prihrane divljači.

Esmir Smajilbašić

Sekretar LD „Fazanka“ Doboj Istok

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Svečana Skupština

Krajem februara, u Restoranu „Bazeni-Mrkaljević“ Čelić, LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić je održalo svečanu Skupštinu na kojoj su dodjeljena priznanja i odlikovanja zaslužnim članovima, kao i saradnicima građanima i privrednim društvima, koji su stimulirali, afirmirali i pomogli razvoj lovstva. Priznanja i odlikovanja je uručio Alić Mensur, predsjednik Saveza LD TK. Svečanoj Skupštini je prethodio regionalni radni sastanak,

tematski vezan za gazdovanje crnom divljači na Majejici, a prisustvovali su predstavnici LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, LD „Tuzla“ Tuzla, LD „Majejica“ Srebrenik, LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna, LD „Teočak“ Teočak i LU „Majejica“ Lopare. Na kraju se radna atmosfera druženja pretvorila u zabavni karakter, uz dobro raspoloženje i prigodan ručak sve do jutarnjih sati.

Faruk Mehanović

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Zajednički lov na crnu divljač

Početkom ove godine na nivou Društva je održan zajednički lov na divlju svinju u rejonu Vlaštačkog potoka. Domaćini su bili lovci Sekcije „Vražići“, a učestvovalo je oko 150 domaćih lovaca i gostiju. Uz odličnu organizaciju gdje se najviše pazilo na bezbjednost, lov je bio uspješan iako je bio u drugom planu u odnosu na prijatno druženje. Uz veliku pomoć lovaca koji su

učestvovali u pogonu divljači, najviše lovačke sreće su imali strijelci: Čirić Halil zv. Sadan, Jović Cvjetan zv. Pičuga, Muratović Hakija, Ribić Husein zv. Hule i Jukić Osman. Ovim ulovom je ispunjena kvota odstrjela za aktuelnu lovnu sezonu.

Faruk Mehanović

Glavni lovovođa LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj

Sabitov prvijenac

Krajem januara, na jutarnjoj temperaturi od -110, kodvažna grupa Sekcije „Tuholj“ na hranilišta je odnijela žito i sijeno za prihranu divljači na lokalitetu Sastavci, Kuman i Osoje. Uslijedio je obilazak terena a Amel Čile Šarić je krenuo u potragu za veprom u Crni krš iza Zasela. Tragovi su uočeni i počela je hajka. Čile viknu da se vepar pokrenuo. Nedugo potom odjeknu gromovit pucanj u Vrelima, neko glasno psuje pušku i opet dva pucnja. Iskusni hajkač Damir Muhić je povikao da se vepar kreće putem pa je Suad Šarić usmjerio vepra u pravcu Plazulja gdje je iskusni lovac Sabit Šarić preciznim hicem odstrijelio svog vepra prvijenca, a samo par minuta prije je odstrijelio i jednu lisicu. Dugo se proslavljao Sabitov prvijenac

Elvir Šarić

Lov i sokolarstvo u srednjovjekovnoj Bosni

Osnovni plemićki sport i omiljena zabava viših vlastelinskih slojeva u srednjovjekovnoj Bosni bio je lov na sitnu i krupnu divljač, a po pravilu obavljani su s velikom pompom i raskoši. Vještina i uspjeh u lovu su smatrani najkarakterističnijim odlikom plemića i važnim faktorom društvenog uticaja. Iako je bio privilegija bogatih slojeva društva, lov je predstavljao obavezu i zabavu zavisnog stanovništva, koje nije direktno učestvovalo u lovu ali je pratilo lovce te im nudilo pomoć, usput se zabavljajući. Imao je veliki značaj i prilikom odgoja mladih plemića na način da su oni tim činom sticali fizičku i psihičku pripremu i upoznavali se sa oružjem i konjima. Ujedno bio je odlična prilika da se plemići pokažu u svom raskošu – odjeći, oružju i konjima pa se može reći da je lov na jedan način predstavljao i „sajam taštine“, što se moglo vidjeti još samo na viteškim turnirima. Pored toga što je on osiguravao bogatu trpezu i kvalitetno krzno za skupocjenu odjeću, važnost lova se ogleda i u tome što je smatran bitnom vježbom za rat i način da se oružje koristi mimo ratnih sukoba. U srednjovjekovnoj literaturi pod lovom se nije podrazumijevalo samo hvatanje i ubijanje životinja, nego je on predstavljao izuzetno važnu manifestaciju čija se procedura morala poštovati kao i svaka druga dvorska ceremonija kojoj je i sam lov pripadao.

Lov je pozitivno uticao na fizičku spremu i kondiciju srednjovjekovnih vitezova, a u likovnim kompozicijama bio je i veoma čest motiv na stećku. Na tim predstavama najčešće je prikazan lovac, pješak ili konjanik, naoružan raznim oružjem, najčešće kopljem, ali i mačem i lukom, a divljač koju je lovio bili su jelen, medvjed, vepar i sl. U tim scenama dominira motiv lova na jelene, koji je po uzoru na evropske srednjovjekovne zemlje bio omiljena zabava svih feudalaca. Bez sumnje da je meso jelena, pripremano na više načina, bilo najukusnija prehrambena poslastica i cijenjeno u tolikoj mjeri da se uvijek serviralo na raskošnim trpezama koje su organizovane od strane bosanskog srednjovjekovnog plemstva. Na scenama sa stećaka lovce obično prate psi i ptice grabljivice, sokolovi i jastrebovi. Pas je tokom srednjeg vijeka bio izrazito cijenjen i plemenita životinja, veoma odan svom gospodararu pa ne čudi što je bio posebno cijenjen od strane srednjovjekovnih vitezova. Slično je i sa sokolovima, koji su bili na posebnom glasu kao plemenite, lijepe i inteligentne ptice. Mnogobrojne predstave stećaka imaju kao svoje motive poznavanje gotovo svih aspekata sokolarenja – vitez se isto toliko ponosio sokolom na ruci kao i mačem opasanim o bedro. Sokolarenje nije uvijek podrazumijevalo hvatanje životinja, već se daleko češće praktikovalo kao sport ili zabava viših društvenih slojeva srednjovjekovne Bosne.

Ono je iziskivalo vrijeme i novac koji je samo nekolicini pojedinaca bio pristupačan. Sam čin treniranja ptice oduzimao je puno vremena, a posebna procedura je bila njihovo pripitomljavanje. Najbolji sokolovi bili su izrazito skupi. U alegorijama mjeseci Hrvojevo misala za mjesec maj predstavljen je vitez u crvenom odijelu sa šeširom na glavi i kako jaše na bijelom konju. U lijevoj ruci drži užde, a u desnoj raskriljenog sokola. Prati ih pas koji se zabavlja po zelenoj travi. Identična predstava viteza na konju sa sokolom u ruci, koji u pratnji psa odlazi u lov, nalazi se u gotovo svim francuskim kodeksima kao simbol maja. Ta slika je predstavljala aktivni život viteza i do XVI stoljeća je važila kao moćan simbol viteško-dvorske kulture.

Koliki su značaj sokolovi imali za stanovništvo srednjovjekovne bosanske države svjedoče brojna naselja i mjesta u Kraljevini Bosni – Soko, Sokol, Sokolac, Sokolovo, Sokograd i sl. Sokolovi su obično uzgajani na dvorovima, ali je veliki broj dobijan i preko poklona ili je kupovan. Da su sokolovi bili veoma

cijenjeni kao pokloni svjedoči činjenica da su ih bosanski vladari poklanjali Mletačkoj. Prvi takav zabilježen primjer je iz 1402. godine kada kralj Ostoja Mlečanima poklanja konja i sokola, koje je zatim mletačka vlada prosljedila markizu Ferrare, čuvenom kondotjeru Nikolu III Esteu. I naredne godine bosanski kralj šalje Mletačkoj dva sokola, koja su prosljedena savojskom knezu Amadeusu III. Ostojin sin, kralj Stjepan Tomaš, nastavio je sa očevom praksom. Početkom 1451. godine uputio je Mletačkoj svoje poslanike sa darom u kojem su se između ostalog nalazili i sokolovi i četiri konja. Razmjena ulova kao diplomatskog dara odvijala se i u bližem susjedstvu. Dubrovačka vlada je jednom prilikom nagradila poslanika vojvode Sandalja Hranića koji im je na poklon donio jelene.

Bosansko plemstvo učestvovalo je i na velikom sedmodnevnom lovu organiziranom na polju Rakos, nedaleko od Budima, kao i na obližnjem otoku Čepalj prilikom velikih viteških svečanosti upriličenih u Budimu 1412. godine. Vojvoda Sandalj Hranić bio je zadovoljan poslom kojeg je dubrovački „pictor“ Ivan Ugrinović odradio na njegovoj kući u Dubrovniku, te ga je 1429. godine angažirao da mu uređuje i dvorove na posjedima u Bosni. Na koji način su bili ukrašeni zidovi Sandaljevih dvoraca nije poznato, ali je bitno spomenuti da se isti umjetnik u jednom posebnom ugovoru iz 1438. godine obavezao

da će naslikati platno 13 lakata dugo, sedam široko, s predstavom dva grada, lova, šume, figura u kolu te sv. Stjepana ili sv. Jurja. Nema sumnje da su slični motivi preovladavali i na dvorovima Sandalja Hranića koje je uređivao.

Na početku svake lovne sezone, korisnik lovišta je dužan analizirati rezultate prošlogodišnjeg rada i napraviti odgovarajuća izvješća, a potom konstatirati realno proljetno stanje u lovištu – kao početno i na temelju njega načiniti planove za iduću lovnoproduktivnu godinu. Time udovoljava zakonskim odredbama i obavezama upravitelja državnim dobrom te doprinosi javnosti svog rada, kojem treba potpora šire zajednice. Gospodarenje divljači, koja je Ustavom kategorizirana kao državno dobro, odvija se u skladu sa Zakonom o lovstvu („Sl. novine FBiH“, broj 4/06.). Zbog zaštite divljači Zakon o lovstvu obuhvata i mjere koje treba poduzimati u njegovoj provedbi da bi se gospodarenjem osigurao trajan opstanak svih vrsta divljači kao općeg dobra u optimalnoj brojnosti. U ispunjavanju Zakonom zahtijevanih zadatka obaveza je svih korisnika lovišta da na početku svake lovnoproduktivne godine udovolje odredbama zakonskih propisa i mjerodavnim institucijama, u roku dostave propisana izvješća o radu u protekloj godini i plan rada za iduću lovnoproduktivnu godinu. Obvezna izvješća se odnose na „praćenje promjena u sadržaju katastra lovišta“

(čl. 44. ZOL) i izvješća „o izvršenim radovima i provedenim mjerama predviđenim lovno-gospodarskom osnovom i godišnjim planom“ (čl. 50. ZOL). Oba s rokom do 31. marta tekuće godine, a popunjavaju se podacima iz evidencija o izvršenim radovima i postignutim rezultatima u realizaciji odredaba odobrenog plana iz prethodne lovne godine. Obavezu izrade godišnjega plana gospodarenja propisuje čl. 48. ZOL. Sadržaj plana identičan je propisanom sadržaju za lovno-gospodarske osnove (čl. 47. ZOL), jer se osnova i realizira godišnjim planovima. U njemu se u skraćenom obliku iznosi opće stanje u lovištu i stanje infrastrukturnih objekata u njemu, kao i nedovršeni poslovi iz prethodnog plana (predviđeni po odredbama osnove), a maksimalna se pažnja posvećuje ustanovljivanju proljetnog brojnog stanja gospodarskih (i ostalih) vrsta divljači, na osnovu kojeg se predviđaju očekivane godišnje promjene u pojedinim populacijama, a potom se, prema dobijenim rezultatima, planiraju mjere zaštite i uzgoja divljači, uređenja lovišta i racionalnog korištenja realnoga godišnjega prirasta divljači, kao i (eventualno) pružanja različitih usluga u lovištu s ciljem ostvarenja većih prihoda. Drugim riječima, planiraju se mjere gospodarenja lovištem, usaglašene s proljetnom brojnošću i očekivanim godišnjim promjenama, i to kao mjere zaštite, mjere uzgoja, mjere uređenja lovišta i mjere racionalnog korištenja divljači i lovišta, po sljedećem redoslijedu: ustanovljivanje proljetnog brojnog stanja divljači u lovištu osnovna je radnja u planiranju, a provodi se prema objavljenom „Uputstvu za prebrojavanje divljači“ (u izdanju Federalne uprave za šumarstvo i Šumarskog fakulteta u Sarajevu), u kojem su potanko obrađene metode rada i uporabe dobijenih rezultata. Uzimajući u obzir dobijene rezultate, planiraju se i ostale gospodarske mjere: mjere zaštite divljači i lovišta koje obuhvataju oblike zaštite prostora lovišta čuvarskom službom (u skladu sa lokalnim prilikama) i zaštite divljači kroz zaštitu od bespravnog lova, brigom o zdravstvenom stanju, (eventualnim) intervencijama putem sanitarnog odstrjela, održavanjem

podnošljivog broja predatora, uređenjem remiza i ostalim radnjama kojima je cilj svodenje šteta od divljači (drugima) na prihvatljivu mjeru: mjere uzgoja divljači obuhvataju predviđanje godišnje dinamike razvoja pojedinih populacija koristeći Pravilnik o sadržaju, načinu i nositeljima izrade, odnosno odobravanja lovno-gospodarske osnove, godišnjega i privremenog plana gospodarenja lovištem („Sl. novine FBiH“, broj 63/06.), iz koje će se uočiti kretanje brojnosti do kraja planskog razdoblja. Dobijeni podaci će poslužiti za realno planiranje (proizvodnje ili nabavke) potrebnih vrsta i količina hrane (mineralnoga, biljnog ili životinjskog porijekla) kao i odabir mjesta za ponudu (dodatnih) hraniva, izgradnju pojila, lociranje solila i drugih (specifičnih) infrastrukturnih objekata, kao i drugih (specifičnih) mjera koje se trebaju poduzeti u pojedinim

lovištima: mjere uređenja lovišta (lovnouzgojnim i lovnotehničkim objektima) planiraju se suglasno dinamici predviđenoj u osnovi (a ako je nema, onda prema uočenim potrebama) s ciljem da osiguraju lakšu i uspješniju provedbu mjera zaštite, uzgoja i korištenja divljači i lovišta, vodeći računa da se gradnja izvodi po odgovarajućim projektima i na stručno izabranim lokacijama, da se njima ne narušava prirodni sklad i da se, uz to, poštuje lokalna tradicija oblikovanja objekata i upotreba materijala za gradnju: mjere korištenja divljači i lovišta planiraju se u skladu s rezultatima iskazanim u dinamici razvoja i moraju biti usklađene sa stanjem u lovištu i realnim godišnjim prirastom. U njima se predviđaju mogućnosti korištenja divljači – hvatanjem ili odstrjelom te korištenje mesa i drugih dijelova divljači, i lovišta – fotolovom, aktivnostima lovnog streljaštva, organiziranom obukom lovačkih pasa, organiziranjem utakmica lovačkih pasa u radu i drugim uobičajenim oblicima. Dakle, svim aktivnostima koje lovištu i lovstvu mogu donijeti neku korist. Svi ovi planovi se detaljno i programski razrađuju u stručnim službama korisnika lovišta s ciljem što uspješnije realizacije. To podrazumijeva prethodnu stručnu analizu potrebe i uvjeta za poduzimanje određene aktivnosti i programiranje njezine provedbe na

određenoj lokaciji i u najprikladnije vrijeme, kako bi ona postigla namijenjeno joj značenje i željeni efekt. Ali, to nije sve. Korisnik lovišta ima obvezu planiranja kontinuiranoga stručnog obrazovanja zaposlenih kadrova u lovištu i ostalih koji sudjeluju u realizaciji planiranih aktivnosti u gospodarenju lovištem, planiranju prostora i programu provedbe kinoloških aktivnosti, treninga u streljaštvu i drugih programa specifičnih za potrebe te sredine. Načinjeni dokumenti (izvješća i planovi) daju se na uvid upravljačkim strukturama korisnika (nadzornim odborima, skupštinama udruženja), a po usvajanju – objavljuju se i široj javnosti da bi se upoznala s načinima rada korisnika lovišta i postignutim rezultatima na očuvanju okoline, nastojanjima na održavanju brojnosti divljači u optimalnom kapacitetu (čime se utječe na smanjenje šteta od predatora i ostale divljači), ostvarenim efektima gospodarenja lovištem kroz organiziranje lovno-turističkih aranžmana i plasmana proizvoda i usluga iz lovišta. Upoznavanjem šire javnosti s radom i rezultatima rada korisnika lovišta očekuje se razumijevanje i široka potpora: na zaštiti divljači kao dijela čovjekove okoline, kroz podršku provođenju mjera uzgoja, procesuiranju prijava i tužbi za bespravne radnje, uređenje

lovišta i pomoć u realizaciji racionalnog korištenja divljači i lovišta razvojem lovno-turističkih kapaciteta. I sve to s ciljem da se gospodarenjem lovištem osigura optimalna (ili podnošljiva) brojnost svih vrsta divljači u lovištu, a sa njome i optimalan godišnji prirast koji se može (u tim okolnostima) u cijelosti koristiti, održavajući trajnost gospodarenja divljači kao obnovljivog državnog dobra.

Ž. Rapaić

Posavski gonič

kroz porijeklo, standard, klasifikaciju, upotrebu, karakteristike i fotografije Posavaca, lovačkih pomoćnika lovca Omerović Raska

Ova pasmina goniča potiče od oblika ilirskog goniča crvene boje s oznakama, a spominje se još u XV stoljeću. Posavski kratkodlaki goniči, kao stara hrvatska pasmina, često se nazivaju i boskin, a njegova savremena standardizacija, kao i standardizacija ostalih srodnih pasminskih goniča počela je 1924., a prvi standard Posavca je objavljen 1955. godine. Klasifikacija FCI: Grupa VI - goniči, tragači po krvi i srodne pasmine. Uz Posavskog goniča, postojalo je pet standarda pasmina jugoslavenskih goniča: Istarski kratkodlaki gonič, Istarski oštrodlaki gonič, Dalmatinski gonič koji je današnji Dalmatinski pas, keltski goniči; danas Barak, odnosno Bosanskohercegovački oštrodlaki gonič i Balkanski gonič koji se danas naziva Srpski gonič. Posavski gonič je prvo međunarodno priznat kao Kraški gonič, a ime je vraćeno 1969. godine.

Posavci su pravi goniči i lovci. Zahvaljujući dobroj tjelesnoj konstituciji izrazito su dobro prilagođeni za lov

u prostranstvima. Dobro se snalaze u gustim šumama s mnogo drveća i šiblja. S obzirom na spretnost, kao lovci su korišteni i u gorskim predjelima, kamenu i kršu. Otporni su na promjene temperature pa tako neće pretjerano reagirati na niže ili više temperaturne razlike. Sposobni su u svim vremenskim uvjetima biti lovci i tjerati divljač. Osobito su spretni u lovu na manje životinje, i po potrebi mogu biti zadivljujuće brzi i spretni. Istrajan je gonič za lov zeca, lisice, divlje svinje, a može se koristiti i kao krvosljednik. Dobro se služe svojim izvrsnim njuhom.

Posavac je smiren, dobroćudan, otvorenog i umjereno živahnog karaktera, umiljat, poslušan i odan vlasniku. Dobro reagiraju na druge pse, samo je bitno da su dobro socijalizirani od malena. Posavac ne podnosi zatvoren prostor jer voli trčanje, odnosno voli biti lovac uz puno kretanja. U suprotnom se mogu sporije tjelesno razvijati ali i doći do depresije. Posavki goniči općenito su dobrog zdravlja i otporni na mnoge bolesti, a mogu se pojaviti određeni zdravstveni problemi kao što su: dislokacija zgloba, epilepsija, problemi sa zubima i hipotireoza. Životni vijek ove pasmine je oko 12 godina.

Prosječna visina ovih lovačkih pasa je 47-56 cm, a težina od 16-20 kilograma. Dlaka im je kratka i 2-3 cm dobro priljubljena uz tijelo. Oštra je, kruta, gusta i ravna. Na trbuhu im se nalazi nešto mekanija i deblja dlaka, kao i na stražnjoj strani udova te na donjoj strani repa. Boje variraju od pšenično žute do lisičje crvene, a mogu se vidjeti u različitim nijansama. Na dlaci imaju bijele oznake koje se najčešće pojavljuju u raznim oblicima na glavi, vratu, prsima, ispod trbuha i na vrhu repa. Ukupna površina bijelih oznaka ne smije prelaziti jednu trećinu ukupne površine tijela psa.

Bijela boja mora biti čista bez prisustva osnovne boje. Glava je duga i uska (20-24 cm). Gledano sa strane čelo je blago zaobljeno. Gledano odozgo lobanja je ovalnog oblika i nije suviše široka. Čeona brazda i potiljna kvrga su izražene. Stop je vidljiv, ali nije jako izražen. Nosna pećurka je široka,

crna, crnkasta ili tamno smeđa. Njuška je prilično duga, u svojoj cijeloj dužini ravnomjerno je razvijena. Gledano sa strane, nosnik smije biti lagano zaobljen. Usne su srednje debljine, napete; gornja usna blago prekriva donju usnu; ugao usana je dobro zatvoren. Pigmentacija je tamna ili crna.

Zubi su snažni s pravilnim i potpuno makazastim zubalom. Oči su srednje veličine, ovalne, umjereno razmaknute s dobro priljubljenim očnim kopcima, semifrontalno usađene pod uglom 10-15° u odnosu na horizontalu. Oči su tamno smeđe i blagog izražaja. Uši su viseće, dobro priljubljene uz obraze, pljosnate, tanke, na vrhu zaobljene. Povučene prema napred duž nosnika, uši dopiru do ugla usana. Gledano sa strane, gornja linija vrata je blago zaobljena. Koso je nošen, srednje dug i

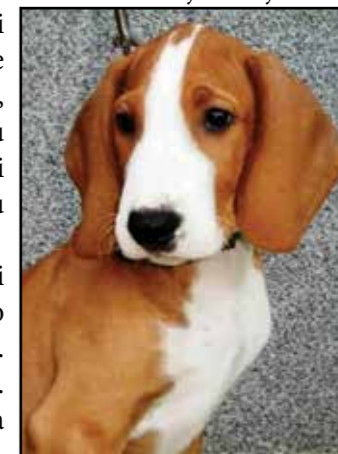
mišićav. Koža je pripijena. Leđna linija tijela je ravna. Greben je izražen. Leđa su duga. Slabine su srednje dužine, široke, mišićave, snažne i dobro nasadene na sapi. Sapi su mišićave, blago zaobljene, umjereno padajuće. Kukovi su jedva vidljivi. Grudi su duge, široke i duboke. Rebra su zaobljena. Predgrudi su srednje široke. Vrh grudne kosti nije jako izražen.

Stomak je pribiran, a slabine stomaka slabo razvijene. Rep je u nastavku gornje leđne linije; u korjenu debeo; srednje dužine, dopire najviše do skočnog zgloba; nošen sabljusto; bujno odlakan. Četkast rep s dužom dlakom na donjoj strani je dozvoljen. Gledano sprijeda prednje noge su širokih stavova, prave i paralelne; gledano sa strane, od gore prema dole blago nagnute prema naprijed. Kostu su snažne. Lopatica je iskošena, duga, mišićava i dobro pričvršćena za grudi. Nadlaktica je snažna i mišićava. Laktovi nisu okrenuti prema polju niti priljubljeni uz grudi. Podlaktica je vertikalna. Prednje šaplje je umjereno izraženo. Prednje došaplje je kratko, vrlo blago iskošeno. Prsti prednjih šapa su tijesno priljubljeni, prije mačije nego zečije šape. Jastučici su otporni i elastični. Nokti su snažni, poželjno da su pigmentisani.

Gledano sa strane, od gore prema dole, zadnje noge su blago nagnute prema nazad. Butina je srednje dužine, široka, mišićava. Koljeno je široko. Podkoljenica je duža od butine, ukošena. Skočni zglob je snažan. Zadnje došaplje je uspravno, srednje dužine. Ako su prisutni, zaperci moraju biti odstranjeni. Zadnje šape su poput prednjih.

Koža je elastična i na cijelom tijelu dobro prilježuća, bez nabora. Kretanje je pravilno i tečno. Iskorak je dugačak sa snažnim potiskom.

Štene Posavskog goniča treba hraniti do šest puta na dan, dok je odraslog dovoljno hraniti jednom do dva puta dnevno. Odraslom psu bi najbolje bilo dati hranu što ranije kako bi je probavio kroz cijeli dan. Može mu se davati kupljena suha hrana i hrana u vrećicama, ali je bitno da se kroz mjesec dana promijeni. Hrana za Posavca mora biti raznovrsna pa ne bi bilo loše da mu se daje mnogo hrane koja će mu jačati kosti pa to mogu biti meso s kostima, ali i žitarice, voće, povrće i mliječni proizvodi.

I pas doživljava stres

Prebiotici i probiotici za dug i zdrav život psa

Prebiotici i probiotici su različiti po ulogama ali imaju isti cilj - da obezbjede zdravu crijevnu floru, koja omogućava psu da spriječi nastajanje mnogobrojnih zdravstvenih problema vezanih za lošu resorpciju hrane ili reakciju na toksine, koje stvaraju nepoželjne bakterijske vrste u crijevima.

Odmah po rođenju, mladunčad od majke preko mlijeka dobiju sve neophodne odbrambene snage za borbu sa mikroorganizmima iz okruženja, jer u njegovim crijevima još nije formirana mikroflora koja bi sprečavala razvoj drugih, nepoželjnih bakterija. To prvo mlijeko je poznato kao kolostrum, a priroda se pobrinula da uz pomoć njegovog sastava i svojstva zaštiti novorođenče sisara i omogući mu da preživi dok ne obezbjedi svoje zaštitne snage.

Prebiotici

U prirodi, prebiotika ima naročito u bijelom i crnom luku, šparogi i jogurtu, što nije neki jelovnik za četvoronošca, ali ne zaboravimo da su predatori, poput pasa i njihovih srodnika, svojevremeno, poslije lova jeli, prije svega, digestivni trakt ulovljenih životinja i pili krv. Na taj način su obezbjeđivali i neophodne bakterije i sastojke kojih baš i nema u mesu. Zato im nije bio neophodan ni jogurt, ni luk. Danas mi moramo psu naći način da mu obezbjedimo ishranu koja će mu omogućiti dug i zdrav život, jer kroz usta ulaze i lijek i bolest.

Za razliku od probiotika, koji sadrže žive mikroorganizme, prebiotici su nesvarljivi ugljeni hidrati, porijeklom od biljaka, ili vještačke tvorevine nastale od prostih šećera, kao što su fruktoza i galaktoza koji čine gotov preparat laktulozu, koji ne samo da ubrzavaju rast pozitivnih bakterija, već smanjuju i rast bakterije *escherichije colli*, koja za razliku od laktobacilusa i bifidobakterija, ne može da iskoristi prebiotike kao što je laktuloza. Trenutno se ove vrste preparata koriste u humane svrhe kod zatvora, raznih oštećenja jetre, prevencija raka debelog crijeva, atopije (oblik alergije). Njihova uloga je da stimulišu razvoj „dobrih“ bakterija u okviru crijevne flore, kao što su *Lactobacillus Acidophilus* i *Bifidobacterium bifidum*, koje u simbiozi (zajedno) obezbjeđuju zdravu i pozitivnu crijevnu floru psa.

Probiotici

U jednostavnijem obliku probiotici se koriste već više stotina godina, kroz fermentiranje mlijeka. Pozitivan efekt probiotika se ogleda u: sprečavanju rasta patogenih bakterija, pozitivnom efektu na imuni sistem, oporavku crijevne flore poslije davanja antibiotika, proizvodnji crijevnih enzima, inhibiciji virusaekst. U proizvodnji hrane probiotici danas zauzimaju veoma bitno mjesto. Proizvođači se utrkuju koji bakteriju i u kojoj mjeri će upakovati u proizvod, kako bi bili konkurentni na probirljivom i osjetljivom tržištu. Ipak, bez obzira šta piše na deklaraciji proizvoda, sadržaj je veoma različit od proizvođača do proizvođača.

Stresnost

Isto što važi za savremenog čovjeka, na sličan način važi i za psa. Mnogo je faktora koji mogu da poremete zdravstveno stanje psa. Posljednjih godina stres ostavlja vidne posljedice na ljudsko zdravlje ali i naši lovački psi doživljavaju stres. Promjena hrane, promjena sredine, bolesti, putovanje, napadi drugih pasa ili ljudi, neadekvatan odnos

čovjeka, odbijanje štenaca od sise, linjanje... predstavljaju poremećaje za organizam. U to vrijeme krvni sudovi, usljed promjene u kvalitetu rada srca, mijenjaju svoj ritam, a to se odnosi i na krvne sudove koji ishranjuju crijeva i koja skupljaju rastvoreni sadržaj iz crijeva. Usljed ovog mikro poremećaja dolazi i do promjena u brojnosti pojedinih tipova bakterija, jer pri svakoj promjeni uslova u crijevima nestaju bakterije koje su živjele komotno u prethodnim uslovima, a javljaju se i nove kojima je rad lakši u uslovima loše ishrane crijeva. Takve bakterije ne odgovaraju kvalitetnom načinu života pa može doći do proliva, ili do još težih oblika poremećaja zdravstvenog stanja, jer se mijenja i kvalitet apsorbovanih supstanci iz crijeva.

U većini slučajeva, pas je sposoban da se sam izbori sa stresom, međutim, ako je mlad, već bolestan, veoma star, i slično, pitanje je da li odgovor organizma može biti dovoljno odlučan i snažan. Tu su i dodatne stvari koje obično ne računamo, kao što su: novo okruženje, nagla promjena temperature, korišćenje zagađene vode, promjena vlasnika i sl.

Procesi

Za pravilan rad organizma neophodni su i vitamini, minerali, proteini, ugljeni hidrati i masti. Ali, da li znamo kako dolazimo do tih materija? Neophodno je da budu resorbovane iz crijeva. I, neophodno je, prije toga, da u njima postoji valjana flora i fauna, koja će omogućiti ovaj proces. Znači, bakterije koje se nalaze u crijevima pokazuju svoju suštinsku neophodnost. Ne samo da su neophodne zbog pravilne resorpcije hrane, već su prvi stub odbrane protiv patogenih sojeva bakterija koje bi se tu naselile, da im to ne brane svojim prisustvom i brojem, za organizam pozitivne bakterije.

Bakterije u crijevima komuniciraju između sebe, adaptiraju se, mutiraju i stvaraju tvrđave u organizmu. Neke od njih brane organizam, a neke napadaju. U organizmu svakodnevno odvijaju „krvave“ borbe za koje i ne znamo, a od kojih direktno zavisi zdravlje i dužina života, i nas i naših životinja. Ako psu obezbjedimo dovoljne količine pozitivnih bakterija manje će biti opterećeni i jetra i bubregi, kojima je zadatak da sve đubre koje se nađe u krvotoku neutralizuju i izbace napolje. Ako u crijevima ima dovoljno čistača, manje smeća će stići do ovih organa i time se produžiti njihov vijek.

Korišćenjem antibiotika ne samo da se smanjuje broj negativnih bakterija, što je i bio cilj liječenja, već se uništava i veliki broj pozitivnih mikroorganizama. Treba shvatiti da antibiotici nemaju selektivna svojstva. Oni ispred sebe brišu sve što je osjetljivo na njihovo dejstvo. Poslije korišćenja, neophodno je duže vrijeme da se povrate one kulture bakterija koje treba da pomognu varenje i resorpciju hrane. Zato treba iskoristiti prednosti istraživanja i napretka i obezbijediti životinji što brže, preko probiotskih preparata, neophodne bakterije.

U svijetu se već proizvode probiotici za svaku vrstu posebno: za pse, za mačke i za ptice. Kod svih se koristi i soj *pedioccoccus* koji se koristi za sprečavanje razvoja buđi u silosima sa žitaricama. Nije neophodno svakodnevno korišćenje ovakvih preparata, ali je poželjno da se, s vremena na vrijeme, uradi bakteriološki pregled stolice i da se utvrdi u kakvom stanju se nalazi digestivni trakt psa, poslije čega već možemo da razmišljamo o korišćenju ovih preparata. Ali, i bez toga, nije naodmet da se ponekad ubace kako bi se osvežile već postojeće kolonije u crijevima.

Mala apoteka za psa

Izbor preparata i lijekova koji vam u svakom trenutku, zlu netrebalo, mogu zatrebati za vašeg lovačkog pomoćnika:

1. Zavoji više vrsta. Uvijek praktikujte da imate jedan široki i jedan uski zavoj. Pogodni su za sve povrede, kao kod npr. rasijecanja jastučića na šapama.

2. Flaster za pričvršćivanje samog zavoja. Praksa je pokazala da je pričvršćivanje zavoja flasterom bolje nego klasičnim vezom, pogotovo kod bandažiranja šapa.

3. Vata. Ne treba previše pisati o njoj jer ima široku upotrebu.

4. Štapići za uši (što širi). Pri čišćenju ušiju treba biti oprezan jer se može čistiti samo vanjski dio ušne školjke u psa. Nikako zavlaciti štapiće u unutrašnjost ušnog kanala jer u tom slučaju možete oštetiti čak i bubnu opnu. Za bolje čišćenje uha imate preparate koji se nakapavaju u uho, tzv. ceruminolitike koji dosta dobro očiste unutrašnjost ušnog kanala koju ne možete očistiti štapićem.

5. Jod. Najbolje je koristiti dvije vrste joda: jod za ispiranje grla i usta i jod za rane. Kad pas ima uvećane krajnike i primjetnu bijelu sluz na njima (kod mlađih pasa upala krajnika se češće dešava) onda se na kažiprst stavi zavoj natopljen jodom za usta i grlo i očiste krajnici od te sluzi. To je tzv. tuširanje krajnika, a to bijelo su bakterije koje se talože na krajnicima. Jod za rane malo je gusći i lijepo suši samu ranu.

6. Bivacyn. Preporučuje u spreju jer lakše se nanosi, osim kod dubljih rana gdje je dobro koristiti Bivacyin u prahu, koji je odličan antibiotik.

7. Dermo sprej. Dermo sprej je isto tako dosta dobar za rane jer sadrži antibiotik hloramfenikol.

8. Neostomosan. U ampulicama je dobro preventivno sredstvo protiv šugavca, demodikoze, svih gljivičnih oboljenja, ubija buhe i krpelje. Štiti

psa 7 dana od ovih nametnika i omiljen je kod lovaca u lovu u šumi u toplijim mjesecima tokom godine.

9. Cinkvitaminska mast. Kao što samo ime govori cink isušuje ranice, a mast je obogaćena vitaminima te ubrzava zarastanje.

10. Flogocid. Ubija sva gljivična oboljenja. Sadrži uginule bakterije

i gljivice. Kao tzv. mrtva vakcina, kada se nanese na oboljelo mjesto, tjera organizam da pojača odbranu.

11. Hloramfenikol. Antibiotik na bazi penicilina kada pas ima upalu očiju (prepoznaje se po zelenom krmelju), a nanosi se svega 3 dana pod donji kapak.

12. Neomicin-deksametazon. Takođe veoma efikasno sredstvo za liječenje konjuktivitisa, a može se naći u obliku kapi ili masti u apotekama. Naravno, kodu konjuktivitisa je najbolje ispiranje očiju s kamilicom.

13. Carbo Medicinalis. Ovaj preparat bi svi lovci trebali da imaju u svojoj apoteci! Ako i u jednom trenutku posumnjate da vam je pas otrovan, odma se se stavi od 6 do 12 tableta (zavisno od veličine psa) direktno u grlo i zalije sa dec ili pola litre mlijeka. Naravno ovo služi samo kao prva pomoć jer, ako u potpunosti sumnjate na trovanje, najbolje se obratiti veterinaru.

14. Streptoksazol. Treba ga imati u slučaju da pas ima konstantan proliv.

15. Toplomjer. Psu se temperatura mjeri običnim toplomjerom za čovjeka. Toplomjer stresti, namazati vazelinom ili uljem, a potom ga pažljivo uvući u čmar, 2-3 cm iznad rezervoara sa živom. Držati duže od jedne minute.

16. Velika šprica. Kad pas neće da jede poslije ili usljed bolesti, ili ne voli npr. supu od riže, dobro dođe velika šprica da se iz nje nahrani.

17. Propolis. Prirodni antibiotik i antiseptik koji sterilise svaku ranu, ubrzava zarastanje, a može i da se da kao napitak.

Berettine sačmarice 686 Silver Pigeon 1 i A400 Xplor Action Slug

Renomirana italijanska kompanija Beretta postoji pet vijekova. Počeci sežu u 1526. godinu, kada su u Gardoneu uradili prvo oružje, modele pušaka glatkih cijevi u srednjem i višem cjenovnom razredu.

Beretta 686 Silver Pigeon 1

Do sada je u Beretti proizvedeno više od tri miliona bokerica modela 680, što je nesumnjiv dokaz njihovog kvaliteta i višedecenijske popularnosti. Bilo je pokušaja konkurentskih firmi da ospore čvrstinu i trajnost zabavljanja pušaka 680, ali to nije uspjelo ni umanjilo njihovu tražnju. Lovci su uvijek mogli da prepoznaju vanserijski dobru pušku. Bokerice Beretta 686 danas posjeduje više od tri miliona svjetskih lovaca. Prvo što upada u oči je originalno Berettino bravljenje cijevi u baskuli. Bez ikakvih gornjih i donjih ključeva, Berette serije 680 koriste dva simetrična blago konična klina, koji izlaze iz baskule u ulaze u odgovarajuće otvore u mono bloku. Otvori se nalaze bočno, između gornje i donje cijevi. Okretanje mono bloka i cijevi u baskuli ugrađena dva čelična

cilindrična segmenta oko kojih se obavlja rotacija - prelamanje cijevi. Ove okretne tačke su mjesta na kojima prvo počinje habanje i rasklimavanje puške i zato su italijanski konstruktori predviđjeli da pločice budu izmjenjive. Posle višedecenijskog intenzivnog pucanja, na prve znake povećanog zazora pri zatvaranju puške, puškar zamijeni ove dve malene pločice i puška živi novi život. Poluga za prelamanje cijevi, stručno nazivana Westley Richards, poluga ostaje u desnom položaju. Za njeno vraćanje u početni položaj služi maleno dugme na čeonom delu baskule. Kočnica na vratu kundaka, u svom središnjem dijelu ima kvadratni pokretni segment, koji definiše redoslijed opaljenja cijevi. Crvenim tačkama su obilježeni položaji ovog selektora, tako da ne može da dođe do zabune. Pogled na unutrašnjost mehanizma vodi u svijet kvalitetnih proizvođača oružja. Bez tragova mašinske obrade, sa horizontalnim spiralnim oprugama i s pozlaćenim unutrašnjim udaračima i obaračima, Bereta je svog Srebrnog goluba 686 svrstala u puške više klase, iako tu cijenom ne pripada. Ovo oružje koje u Evropi košta od 1.900 do 2.500 eura, urađeno je poput mnogo skupljih pušaka. Bez obzira

na dužinu, cijevi su uvijek opremljeni navojem za prihvatanje izmjenjivih čokova. A Beretta tu opet daje vrhunsku ponudu, čak 11 tipova unutrašnjih i spoljašnjih izmjenjivih čokova, mogu se koristiti na 686 bokerici. Uz pušku ide komplet standardnih mobil čokova MC, svih geometrija od 1/4 do 1/1, a mogu se dokupiti: extra full, light full, light modified, imrpved seet, cylinder i skeet. Postoje pored serijskog i još dva ključa za montažu čokova. Cijena čokova u pojedinačnoj prodaji u lancu prodaje Manfred Alberts, iznosi od 39 do 99 eura, zavisno od vrste i tipa čoka. Lovni modeli Berette 686 imaju ventilirajuću šinu širine 6 mm, dok su oni namijenjeni disciplini sporting snabdeveni 10 mm širokom, takođe ventiliranom šinom. Cijevi su spojene monoblokom i dugim vertikalnim prutevima, koji su punog profila bez proreza i olakšanja. Mnogi lovci ne žele pruteve s prorezima, jer se tu skupljaju vlaga i nečistoća, a teško je odstraniti iz tog uzanog prostora. Već su poslovično

pouzđani Berettini ejektori ugrađeni u sve modele 686. Ejektori selektivno, približno na isto mesto izbacuju ispaljene čahure iz obje cijevi. U lovu ejektori često imaju više marketinšku nego opravdanu ulogu, ali su zato kod modela trap, sportnig i skit neophodni. Na donjoj cijevi lovnih modela, nalazi se obujmica kojom je vezana predica za remnik. Vijci obujmice prolaze kroz spojene pruteve što nije najsrećnije rješenje. Stara iskustva kažu da prutevi koji povezuju cijevi služe samo za to i ni za šta drugo, a da se predica kod bokerica lemljenjem pričvršćuje za donju cijev. Podkundak ima vizuelno lijep Šnabelov završetak. Nešto skuplja varijanta ovih pušaka, bogatije gravure i opremljena ukrasnim graviranim bočnim pločicama nosi oznaku 687. Beretta je učinila sve da svaka puška 686 Silver Pigeon I u svom kalibri bude priča za sebe. Kalibar 12/76 i njemu odgovarajući 12/70 imaju prečnik duše cijevi oko 18,2 mm i primaju 53 do 32 g sačme. Kalibri 20/76 i 20/70, imaju prečnik duše (cilindričnog dijela) cijevi oko 15,7 mm i primaju u patron 27 do 35 g sačme. Mali, ali u elitnim lovačkim svjetskim krugovima popularni 28/70 kalibar ima prečnik cijevi 13,8 mm i u njega staje dvadesetak grama sačmenih kuglica. Najmanji kalibar 36 ili u Americi označen kao .410-3 inča (76 mm) ima prečnik duše cijevi 10,2 mm i prima oko 18 g olovne sačme. Pravljenjem za svaki kalibar

nove odgovarajuće glave i mono bloka, Beretta je uspjela da njene puškesistema sve od čelika, imaju mase: dvanaestice 3,2 kg, dvadesetice 2,85 kg, puške kalibra 28/70 teže 2,7 kg, dok su najmanjeg kalibra 36/76 teške oko 2,5 kg. Sve ovo može da varira zbog različitih dužina cijevi, koje mogu da imaju 67, 71 i 76 cm. Za lovce koji žele ultra laganu pušku serije 686, postoje i podmodeli s glavom od duraluminijuma, koja u zoni kapisli ima ojačanje od legure titanijuma. Ove ultra light classic puške imaju masu nižu za 15% od čeličnih.

Beretta A400 Xplor Action Slug

Model Action Slug kalibra 12/76 i 61 cm dugom cijevi košta nepunih 2.000 eura. Kako mnogi u svijetu divlje svinje

love jedinačnim projektilima i sačmaricama, a pojedine zemlje ne dozvoljavaju ožljebljene cijevi za lovce, tako je Berettin ekšn slag izuzetno dobro osmišljen potez. U provjereni poluautomat koji radi na principu pozajmice gasova uz novi ekstra brzi blink mehanizam, Italijani su ugradili 61 cm clindričnu cijev opremljenu izvanrednim mehaničkim nišanima. Na lijepo stilizovanoj rampi nalazi se potpuno, po pravcu i visini

podesivi zadnji nišan. U pločicu nišana koja ima U zarez ugrađeno je zeleno fiber optik vlakno, koje prema strijelcu i u uslovima najmanje vidljivosti reflektuje dvije zelene tačke. Na visokoj rampi, u zoni usta cijevi nalazi se prednji nišan zaštićen čeličnim lučnim štitnikom. U prednji nišan je ugrađeno crveno fiber optik vlakno. Brzim stavljanjem crvene tačke između dvije zadnje zelene, poluautomat se pretvara u efikasnu pušku za šumski lov najkrupnijih veprova. Upucan s određenom vrstom jedinačnih projektila, na šumskim daljinama do 75 m, malo mu koji karabin može biti ravan po zaustavnoj energiji. Ko želi u proreze na sanduku može lako da montira optički ili kolimatorski nišan. Za one opsjeđnute elektronikom u dno pištoljskog rukohvata može se uz doplatu ugraditi displej

koji očitava temperaturu, broj metaka i još sedam raznih podataka. Kik of uređaj, mikro-kor zaštita kundaka, brzi blink rad zatvarača, pouzdanost s projektilima 24 do 64 g mase, optima bor geometrija cijevi, su samo neki od sistema ugrađenih u ovu najmoderniju poluautomatsku Beretinu sačmaricu. Čak i sa četiri slug metka najveće mase projektila, ova puška je znatno lakša od bilo kojeg klasičnog lovačkog karabina. Za šumski lov pogonom i prikradanjem, teško je naći pogodnije oružje od Berette A400 Xplor Action Slug 12/76.

IN MEMORIAM

Mešanović (Suljo) Nuraga
(1950. - 2018.)

Nakon teške i kraće bolesti, u 69 godini života, preminuo je naš dugogodišnji član, uzoriti i počasni lovac Nuraga iz Stupara. Za svoj doprinos u razvoju lovstva dobitnik je svih lovačkih odlikovanja i priznanja.

Oblavljaio je niz odgovornih dužnosti u Društvu, a smrt ga je zatekla na dužnosti grupovođe u Grupi „Prijanovići“. Društvo je izgubilo izvrsnog lovca, dobrog i omiljenog druga, a njegovim lovačkim stopama je nastavio sin Nurdin. Hvala mu za sve i neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Sokolina“ Kladanj

Ćazim (Hašim) Kovačević zv. Kifla
(1946. - 2018.)

Lovačko društvo „Zelemboj“ je izgubilo vrijednog i uglednog lovca i dobrog druga, aktivnog i dragog Ćazima iz lovačke porodice Kovačević. Uvijek uzoran, veseo i duhovit zračio je pozitivnom energijom zbog čega je bio omiljen. Kao takav zauvijek će ostati u sjećanjima svih koji su ga poznavali, a naročito lovcima Sekcije „Aljkovići-Seona“. Neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Zelemboj“ Banovići

Ilić (Stojan) Đorđo
(1930. - 2018.)

Nakon duže bolesti, u 89 godini života, preminuo je jedan od najstarijih lovaca LD „Tuzla“, naš počasni lovac Đorđo. Zbog svojih zasluga za razvoj i afirmaciju

lovstva dobio je brojna odlikovanja i priznanja. Kao primjeran lovac, cijenjen i poštovan, zauvijek će ostati u sjećanjima svih koji su ga poznavali, a posebno članovima Sekcije „Dokanj“. Neka mu je pokoj duši.

LD „Tuzla“ Tuzla

Husić (Ramo) Nezir
(1950. - 2018.)

Sedamnaestog novembra 2018. godine prestalo je kucati srce plemenitog Nezira, člana LD „Spreča“ Kalesija od 1961. godine. Kroz dugogodišnji lovački staž je dao veliki doprinos unapređenju i razvoju lovstva kako u Sekciji „Hrasno“

tako i u Društvu. Za taj doprinos je odlikovan bronzanom i srebrnom lovačkom značkom. Diploma počasnog člana mu je dodjeljena 2002. godine. Neka mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Dani Saveza
lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Dan Zemlje
zajednički do zelene okoline i
plave Zemlje